



# IJ ZIJN VAN ELKAAR DOORDRENKT ALS KERK EN STAAT

DE KEUZE VAN JOZEF DELEU

**FROUKE ARNS**

## BRIEVEN VAN HET EILAND I

Als kind dacht ik dat de wereld ophield  
te bestaan als ik sliep, vroeg me af of  
gekke mensen ook gek zijn in hun dromen,  
en of er een voorraad haren zit in je hoofd.

Ik stel me voor hoe ik op je deurmat beland  
tussen kaarten met goede groeten en kranten  
die letters in spiegelschrift op je vingers schrijven.

Hier huist de tijd, terwijl de zon  
haar schaduwen rond de dag jaagt,  
leven hagedissen loodrecht tegen muren,  
ruilen hun leeftijd voor de kleur van stenen  
en alles maakt stilte, zolang je niet luistert.  
Behalve de meeuwen.

Vandaag heb ik de kluizenaar bezocht.  
Nam het koele pad langs het paard  
dat roerloos in het roestige water stond,  
tot aan het brood en zout dat hij me reikte  
in zijn schaduw. Hij droeg Nikes, maakte veel stilte.

Ik ben geteld. Ik kom tot hier.  
Vroeger dacht ik dat de wereld ophield  
te bestaan als ik sliep. Dat is een misvatting.

## **GEERT BUELENS**

### MIDDENKLASSE (RAG)

We klampen ons vast  
aan elke wielklem die op ons pad  
komt als gelegen, als tenminste iets  
dat ons gegund blijft

Maar wat blijft er over  
wat komt tot ons als onverdeeld

We vieren openingen en sluitingen  
die uit oost en zuid komen aangewaaid  
we grijpen kansen die zich voordoen  
als aan de laatste schooier

Wat een tocht leek op Discovery Channel  
speelt zich af in ieders ondergrond

Voorwaarts, voorwaarts spelt het parool  
wat er te redden valt wanneer de storm  
opsteekt en het schroot wappert  
als van blikken de blues

Omhelzen we de ruilhandel  
de vindingrijkheid van een wakker vuur

Uit: *Thuis*, Ambo, Amsterdam, 2014.

**PAUL CLAES**

TOMBEAU

Vanavond zoek ik weer de roos  
Die als een vlam haar bloem laat laaien,  
Terwijl ik rond de plek blijf draaien  
Die zij tot laatste rustplaats koos.

Ik die als schim niet langer bloos  
Maar bleek mijn lijkwade zie waaien,  
Wanneer ik nagekrast door kraaien  
Bij haar bedauwde bed verpoos.

Zij schatte mijn gezelschap hoog,  
Hoe bitter ik haar ook bedroog.  
De Dood brak haar meedogenloos.

Ik werd veroordeeld tot de straf  
Om 's nachts te schreien op dit graf  
Onder de schaduw van haar roos.

*Uit: Ziel van mijn ziel. Twaalf zielsgedichten voor Christine D'haen, De Bezige Bij,  
Amsterdam/Antwerpen, 2015.*

## MAARTEN VAN DER GRAAFF

### LIJST MET DOORDRENKINGEN

Ik investeer in jou. Jij bloeit in de zomer.  
Wij zijn van elkaar doordrenkt  
als kerk en staat.  
Wij zijn een windstille theocratie.

Mijn stijl is van mij doordrenkt,  
heeft alle onechtheid opgenomen.  
Omdat mijn stijl mij niet kan verslaan,  
word ik erdoor opgegeten.  
Nu de kunst mij opeet  
zoek ik de achterdeur of de binnenzak  
van dat lichaam.

Jij, ik, onze gebaren: doordrenkt van erotisch verval.  
Niet macht erotiseert, maar van nagelbloed doordrenkte macht.

Mijn vrienden zijn de obscene en poreuze  
diamanten van de kenniseconomie  
en liggen doordrenkt van schuldgevoel  
langs de weg.

Ik – van vrijheid en seculariteit doordrenkt –  
organiseer een humanistisch ritueel.  
Ik ontvoer mensen en in een kelder  
bind ik ze aan mij vast.  
Daar bewegen wij net zolang  
door de nauwelijks verlichte ruimte  
tot wij in elkaar geloven.

Uit: *Dood werk*, Atlas Contact, Amsterdam/Antwerpen, 2015.

## HESTER KNIBBE

JA

Liefde, ja er zit altijd een lichaam aan vast  
en dat maakt het en maakt het, maakt het

soms lastig. Maar het geeft niet, we zijn  
al zo lang samen dat we ons in elkaar hebben  
opgeslagen, niet meer zoek niet weg kunnen raken.

Natuurlijk, voorbodes kruipen onder de huid, dansen  
mee als je danst, rennen mee als je rent, hangen

ook op de bank, zitten daar en later gaat Haper  
aan de haal met je dromen, teistert een winter  
de oude rivier die wil stromen. Maar het

geeft niet en de sfinx die ons het raadsel  
opgeeft *wie van wie het meest* is niks

om je druk om te maken, we houden elkaar gewoon  
bij de hand en waar de weg ophoudt zullen we slapen.

Uit: *Archaisch de dieren*, De Arbeiderspers, Utrecht/Amsterdam/Antwerpen, 2014.

## SEBASTIENE POSTMA

### VIII

Sylvia Plath was ongeliefd.  
Iedereen die haar ontmoette, vond haar  
raar en agressief. Ze werd razend toen ze ontdekte  
dat een vriendin met potlood in haar boeken  
had geschreven. De kanttekeningen randden  
Plaths boeken aan. Ze pleegde zelfmoord  
toen ze begreep dat Ted Hughes  
van plan was bij haar weg te gaan.

Sommigen kunnen hun voeten niet  
netjes op de regels van de tekst zetten  
en zo naar de laatste bladzijde klimmen.  
Die willen buiten de muurboom lopen of  
op de stootborden, of een trede nog eens  
met een extra wellat onderstrepen.  
De ervaring leert dat wat  
in de marge staat meestal  
storende onzin is, een zinloze daad  
van trapdrift. Bij het stijgen neger  
ik altijd zoveel mogelijk de aantekeningen.  
Maar er zijn natuurlijk kanttekens die  
lijnen kunnen aanvechten met marginalia  
zodat opeens een trapleer ontstaat.

Was er maar geen witte rand.  
Was het hele vel maar gevuld.

Uit: *Trappen*, Atlas Contact, Amsterdam/Antwerpen, 2015.

## PETER VERHELST

### VANDAAG ZIE JE ER...

Vandaag zie je er zo merkwaardig gaaf uit.  
Die glimlach van je  
alsof een parkiet over je gezicht klimt.

Voor het eerst in jaren beweegt het kogelgewricht weer, de kop  
wentelt weer in de kom, de pezen van de lach  
spannen zich weer op, terwijl je zegt: weet je nog,  
we lagen op een rots over de inham uit te kijken en we wisten  
dat het nooit mooier kon worden dan dit

en daarna keken we in de zon.  
Schepen voeren voorbij, alsof ze een berg wilden verplaatsen.  
Ik nam je gezicht vast zoals je handen rond de kop legt  
van een hond en met je duimen de ooghoeken naar achteren  
en het fluweel van de oren in *glansrichting* streelt.

Ben je gelukkig nu?

Op de rots krult de hond zich nog op, zijn poten  
onder zijn lichaam gevouwen, de neus tegen zijn staart. Kijk  
hoe hij trilt op de rots als de schaduw van een hijgend boompje.

Zo'n zonde dat we nooit echt de tijd hebben genomen om...

Uit: *Wij totale vlam*, Prometheus, Amsterdam, 2014.

## HANNAH VAN WIERINGEN

### IN GEVAL VAN LIEFDE

als je meer woorden kent  
heb je er minder nodig

om te raken aan wat je bedoelt  
in geval van liefde heb je hier niets aan

er zijn heel weinig woorden nodig  
om van iemand te houden

je kunt het heel stil doen  
soms wordt die stilte vals

dan kun je woorden proberen  
over welke hoef je niet lang na te denken

als die woorden geen echo hebben  
raak je iets kwijt in de ruimte buiten jezelf

niemand weet waarheen  
verdwijnt wat verdwijnt

in de geschiedenis met mensen erin  
is niet één mens nooit iets kwijtgeraakt

het is goed mogelijk dat een gedeelte van wat weg is  
doorgegeven wordt in de holte van onze navels

nu weet je ook: wat binnen fel brandt  
licht buiten niet noodzakelijkerwijs even fel op

soms dooft het raaskallend uit  
voor de voeten van wie je aanbidt

Uit: *hier kijken we naar*, De Harmonie, Amsterdam, 2014.